

Warszawa 20.02.2016
dr Andrzej Janowicz

Przedmiot: Finanse Publiczne

Temat: System i struktura finansów publicznych

Tematy do opracowania: Finanse Publiczne

- 1) Wpływ gospodarki nieformalnej(Szara strefa) na stan finansów publicznych.
- 2) Przywileje branżowe (Emerytalne np. KRUS, deputaty, ulgi, immunitety itd.).
- 3) Specjalne Strefy Ekonomiczne. (Korzyści i zagrożenia, stanowisko UE).
- 4) Migracja zarobkowa, transfery pieniężne, ale i płacenie podatków w kraju pobytu.
- 5) Bezpośrednie Inwestycje Zagraniczne(w tym polskie), korzyści i zagrożenia (ceny transferowe).
- 6) Raje podatkowe (ucieczki podatkowe) optymalizacja podatków.
- 7) Metodologia Polski i UE liczenia długu publicznego w stosunku do PKB.
- 8) Koszty obsługi deficytu budżetowego, wpływ na stan gospodarki.
- 9) Szacowana wielkość długu ukrytego.
- 10) Koszty związane z należnością do UE, i koszty pomocy unijnej (nie są to środki darmowe).
- 11) Wpływ ocen agencji ratingowych na stan finansów publicznych.

Cel nauczania

W niniejszym wykładzie przedstawiono rolę finansów publicznych jaką odgrywają w zarządzaniu współczesną gospodarką. Omówiono istotę, cechy oraz funkcje finansów publicznych. Wskazano na szczególne znaczenie budżetu państwa.

W prezentacji przedstawiono cechy budżetu państwa oraz podstawowe kryteria jego kwalifikacji. Ponadto prezentacja ukazuje analizę dochodów i wydatków państwa, a także relację deficytu i długu publicznego w poszczególnych latach.

Moją intencją było przede wszystkim pokazanie związku między stanem finansów publicznych a najogólniej rzecz ujmując jakością naszego życia jako obywateli.

I szukania odpowiedzi, co od nas zależy, czy mamy możliwość wpływania na decyzje rządzących w zakresie finansów publicznych?

Politycy, którzy są odpowiedzialni za politykę fiskalną, o własne finanse nie muszą się martwić.

Gdyby nie finansowanie z budżetu, partie polityczne prawdopodobnie przestałyby istnieć. Co roku z pieniędzy podatników otrzymują ponad **80 milionów złotych subwencji**. Same zbierają ledwo kilka.

W najlepszym wypadku składki opłaca połowa ich członków. Szokować może też to, że wszyscy czynni członkowie partii to około 80 tysięcy osób, a więc niecałe 0,003 procent wszystkich wyborców.

<http://fakty.interia.pl/polska/news/partie-dostaja-70-mln-z-budzetu-same-zbieraja-kilka,1871844,3>

SAM WIDZISZ, ŻE GOSPODARKA
W POLSCE CAŁY CZAS SIĘ ROZWIJA.

RATUJCIE GOSPODARKĘ

Pólkowski

**W finansach publicznych należy zawsze widzieć i potrafić
ocenić związek przyczynowo skutkowy.**

**Nie ma pieniędzy na przedwyborcze obietnice.
I PiS dobrze o tym wie**

Joanna Solska

19 lutego 2016

<http://www.polityka.pl/tygodnikpolityka/kraj/1651586,1,ni-e-ma-pieniedzy-na-przedwyborcze-obietnice-i-pis-dobrze-o-tym-wie.read>

- ❑ Z teczki projektów ustaw, z którą w kampanii nie rozstawała się Beata Szydło, parlament uchwalił na razie tylko jedną, wprowadzającą program 500+.
- ❑ **Najbardziej obiecująca miała być ta, która przyniesie 50 mld zł dzięki uszczelnieniu VAT.**
Słuch o niej zaginął.
- ❑ **Kolejną obietnicą, czyli prezydenckim projektem ustawy mającej pomóc „frankowiczom”, nikt się na razie nie zajmuje. (Tylko 3% zaległości w spłacie kredytu)AJ**
- ❑ Ciągłe liczy to Komisja Nadzoru Finansowego, a **NBP wstępnie oszacował je na 44 mld zł.**
Ostrzega, że realizacja prezydenckiego pomysłu grozi katastrofą w systemie bankowym.
Ciosem w naszą gospodarkę i potężnym osłabieniem złotego.
- ❑ **O cofnięciu wieku emerytalnego też, więc na razie cicho.**
- ❑ **Minister finansów nie radzi sobie z podatkiem obrotowym.** Miał uderzyć po kieszeni zagranicznych właścicieli wielkich sieci handlowych, a tymczasem kolejne wersje projektu są groźne dla rodzimych sklepików i polskich dostawców.
- ❑ **Stanie się to, co z podatkiem bankowym. (Od aktywów!!!)AJ** Klientów banków i towarzystw ubezpieczeniowych miał nie dotyczyć, co nawet zapisano w ustawie.
Ale dotyczy i to coraz bardziej.

FINANSE PUBLICZNE I SYSTEM FINANSOWY PAŃSTWA

FINANSE - to ogół zjawisk pieniężnych powstających w związku z działalnością gospodarczą i społeczną człowieka

Finanse - to proces gromadzenia i wydatkowania realnego pieniądza i proces związany z jego kreacją.

Finanse – to ogół zjawisk ekonomicznych, związanych z gromadzeniem i wydatkowaniem pieniądza.

Termin finanse jest nierozdzielnie związany z **pieniądzem.**

WARUNKI ISTNIENIA FINANSÓW

- GOSPODARKA RYNKOWA
- PIENIĄDZ

FINANSE DZIELIMY NA:

✓ FINANSE PUBLICZNE

✓ FINANSE PRYWATNE

FINANSE PUBLICZNE

Finanse publiczne - są to procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków publicznych, a w szczególności gromadzenie dochodów i przychodów publicznych, wydatkowanie środków publicznych, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa, finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetów jednostek samorządu terytorialnego, zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne, zarządzanie środkami publicznymi, zarządzanie długiem publicznym, rozliczenia z budżetem Unii Europejskiej.

FINANSE PRYWATNE

Finanse prywatne - są to procesy związane z gromadzeniem i rozdysponowaniem środków finansowych prywatnych.

SYSTEM FINANSOWY

System finansowy - to zespół logicznie ze sobą powiązanych form organizacyjnych, aktów prawnych, instytucji finansowych i innych elementów umożliwiających podmiotom nawiązywanie stosunków finansowych.

OGNIWA SYSTEMU FINANSOWEGO

System budżetowy - ogół norm prawnych oraz struktur organizacyjnych regulujących funkcjonowanie budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

System bankowy – zajmuje się tworzeniem i podziałem funduszy bankowych. Do podstawowych zadań systemu bankowego należą: emisja pieniądza, regulacja obiegu pieniądza, udzielanie kredytów, rozliczenia pieniężne między podmiotami gospodarczymi a ludnością, prowadzenie obrotu dewizami, gwarancje i poręczenia.

FUNKCJE SYSTEMU FINANSOWEGO

Funkcja płatnicza - system finansowy powinien zapewnić sprawne działanie mechanizmu rozliczeń w transakcjach gospodarczych, zwłaszcza przy zakupie dóbr i usług.

Funkcja płynności - w ramach której system finansowy umożliwia i ułatwia zamianę papierów wartościowych i innych aktywów finansowych na gotówkę.

Funkcja oszczędności - polegająca na promowaniu warunków atrakcyjnego lokowania nadwyżek pieniądza przy umiarkowanym ryzyku.

Funkcja akumulacji bogactwa - polegająca na przechowywaniu siły nabywczej danego podmiotu.

Funkcja kredytowa - polega na zapewnieniu nieprzerwanego dopływu kredytu dla przedsiębiorstw, gospodarstw domowych i rządu, w celu finansowania inwestycji i konsumpcji,

Funkcja polityki gospodarczej - możliwości prowadzenie przez rząd polityki mającej na celu wzrost gospodarczy, niskie bezrobocie, walkę z inflacją i zachowanie stabilnej pozycji płatniczej względem zagranicy.

SYSTEM FINANSOWY PAŃSTWA

System finansowy państwa to:
zespół instytucji prawnych połączonych w
sposób celowy i logiczny w całość, służący
gromadzeniu środków pieniężnych i ich
rozdysponowaniu.

System ten powinno cechować poszanowanie i
ochrona własności prywatnej oraz zasady
wolności gospodarczej

System finansowy państwa obejmuje elementy:

a) stałe

- **system budżetowy**

- **system finansowy banku centralnego**

b) zmienne

- **systemy finansowe przedsiębiorstw publicznych** (państwowych i komunalnych) oraz zakładów użyteczności publicznej

- **system finansowy instytucji publicznych o charakterze para fiskalnym** (np. ZUS)

PODSTAWOWE TYPY SYSTEMÓW FINANSOWYCH

I. Ze względu na rodzaj i obszar działania, wyróżnia się:

1. system budżetowy:

- a) system budżetowy państwa,
- b) system budżetowy lokalny,

2. system ubezpieczeń:

- a) społecznych,
- b) gospodarczych,

3. system finansowy przedsiębiorstw, który dzieli się np.:

- a) według kryterium własności: na przedsiębiorstwa państwowe, prywatne,
- b) według przynależności do gałęzi gospodarki narodowej: na przedsiębiorstwa przemysłowe, handlowe, budowlane itd.,

4. system bankowo – kredytowy:

- a) kredytowy,
- b) rozliczeń.

OGNIWA SYSTEMU FINANSOWEGO

System budżetowy - ogół norm prawnych oraz struktur organizacyjnych regulujących funkcjonowanie budżetu państwa i jednostek samorządu terytorialnego.

System bankowy – zajmuje się tworzeniem i podziałem funduszy bankowych. Do podstawowych zadań systemu bankowego należą: emisja pieniądza, regulacja obiegu pieniądza, udzielanie kredytów, rozliczenia pieniężne między podmiotami gospodarczymi a ludnością, prowadzenie obrotu dewizami, gwarancje i poręczenia.

System finansowy ubezpieczeń – fundusz ten tworzą składki wpłacane dobrowolnie i obowiązkowo przez ludność i podmioty gospodarcze.

System finansowy podmiotów gospodarczych – głównym jego celem jest gromadzenie i dzielenie środków pieniężnych.

Działanie komórek finansowych podmiotów gospodarczych regulowane jest przez normy prawne. Stopy procentowe, stawki podatkowe, kursy walut, prowadzenie ksiąg rachunkowych w systemie norm prawnych regulują samodzielność jednostek gospodarczych dążących do racjonalnego gospodarowania zasobami.

System finansowy ludności – określa gromadzenie i wydatkowanie środków pieniężnych przez ludność.

POLITYKA FINANSOWA

POLITYKA FINANSOWA - to działalność podmiotów, instytucji które dążą do osiągnięcia celów za pomocą narzędzi pieniężnych (finansowych).

Polityka finansowa prowadzona jest w dwóch obszarach:

- Monetarnym
- Fiskalnym

CELE POLITYKI FINANSOWEJ

- Wzrost gospodarczy (przyrost PKB)
- Tworzenie miejsc pracy (walka z bezrobociem)
- Stabilizacja gospodarki
- Wspieranie konkurencyjności gospodarki
- Zachowanie realnej wartości pieniądza (inflacja)
- Bezpieczeństwo wewnętrzne i zewnętrzne systemu finansowego

POLITYKA MONETARNA

POLITYKA MONETARNA zajmuje się kształtowaniem zjawisk finansowych w gospodarce kraju.

Wpływa ona na relacje między podażą pieniądza a popytem na pieniądź.

Za politykę monetarną odpowiedzialny jest przede wszystkim bank centralny.

POLITYKA FISKALNA

POLITYKA FISKALNA - to działalność państwa polegająca na wykorzystaniu instrumentów fiskalnych tj. podatków i innych danin publicznych, wydatków, deficytów budżetowych, długu publicznego, udzielanych gwarancji i poręczeń kredytów dla podmiotów gospodarczych itp., do osiągnięcia określonych celów, a zwłaszcza wysokiego stopnia wykorzystania mocy wytwórczych i stabilizacji cyklu koniunkturalnego.

Nauki o finansach:

- Finanse przedsiębiorstw,
- Finanse publiczne,
- Finanse ludności,
- Bankowość,
- Rynki finansowe.

Finanse publiczne – geneza pojęcia

- Początkowo przez długi czas rozpatrywane w wąskim ujęciu
- Z upływem czasu państwo zgłaszało coraz większe zapotrzebowanie na dochody

Finanse publiczne – geneza pojęcia

pytania dotyczące:

- przyczyn nakładania podatków,
- sposobów wykorzystania środków publicznych,
- kluczowych dla każdej gospodarki kwestii związanych z wpływem decyzji fiskalnych na poziom wzrostu gospodarczego, wpływem na zjawiska inflacyjne i wiele innych.

Finanse publiczne – geneza pojęcia

- Ze względu na specyfikę procesów gromadzenia i podziału zasobów pieniężnych wyodrębniono sferę finansów:
 - Prywatnych,
 - Publicznych.

Finanse publiczne - definicja

- Przedmiotem **nauki o finansach publicznych** są zjawiska oraz procesy związane z powstawaniem i rozdysponowywaniem pieniężnych środków publicznych, zapewniających funkcjonowanie sektora publicznego.

Finanse publiczne

Zgodnie z **art. 3(Konstytucji)**:

Finanse publiczne obejmują procesy związane z gromadzeniem środków publicznych oraz ich rozdysponowaniem, a w szczególności:

Finanse publiczne

- gromadzenie dochodów i przychodów publicznych,
- wydatkowanie środków publicznych,
- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu państwa,
- finansowanie potrzeb pożyczkowych budżetu j.s.t,

Finanse publiczne

- zaciąganie zobowiązań angażujących środki publiczne,
- zarządzanie środkami publicznymi,
- zarządzanie długiem publicznym,
- rozliczenia z budżetem UE.

Dobro publiczne a prywatne

- Najczęściej używanymi kryteriami są:
 - **Kryterium użyteczności** (kryterium społeczne),
 - **Kryterium odpłatności** (kryterium ekonomiczne).

Kryterium użyteczności

- Korzyści z dobra prywatnego ograniczają się najczęściej do jednej osoby, niekiedy kilku osób.

Kryterium odpłatności

- O tym, czy dobro ma charakter publiczny czy prywatny decyduje źródło odpłatności.

Dobro publiczne a społeczne

- **Dobra publiczne** to takie dobra, które z przyczyn naturalnych (cechy fizyczne) mogą służyć zbiorowości lokalnej lub całemu społeczeństwu (*czyste dobra publiczne*).

Dobro publiczne a społeczne

- Przykłady: powietrze, rzeki, jeziora, autostrady, bezpieczeństwo zewnętrzne, działalność służb dyplomatycznych itp.

Dobro publiczne a społeczne

- **Dobra społeczne** - to takie dobra, które ze względów fizycznych mogą być dobrami prywatnymi, ale na skutek doktryny społecznej i prowadzonej przez władze publiczne polityki społecznej są dostarczane obywatelowi nawet wtedy, kiedy on tego nie akceptuje (*dobra należne społeczeństwu*).

Funkcje finansów publicznych

- **Alokacyjna,**
- **Redystrybucyjna,**
- **Stabilizacyjna.**

Funkcja alokacyjna

- Skutkiem alokacji części zasobów, którymi dysponuje gospodarka, przez system finansów publicznych jest dostarczanie towarów i usług obywatelom, społecznościom lokalnym oraz całemu społeczeństwu.

Funkcja redystrybucyjna

- rozdysponowanie dochodów społeczeństwa w różnych przekrojach tzn. między różnymi grupami ludności, między różnymi wspólnotami lokalnymi i regionalnymi, między krajami.

Funkcja stabilizacyjna

- Łagodzi negatywne skutki, jakie powstają w związku z wykorzystaniem funkcji alokacyjnej i funkcji redystrybucyjnej.
- Celem władz publicznych powinno być umiejętne posługiwanie się instrumentami alokacji zasobów i redystrybucji dochodów do łagodzenia wahań cyklu koniunkturalnego.

Dziękuję za
uwagę